

04/03**Prostředky státního rozpočtu určené na výstavbu a obnovu staveb a budov Západočeské univerzity v Plzni a Ostravské univerzity v Ostravě**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2004 pod číslem 04/03. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Josef Pohl.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu určenými na výstavbu a obnovu staveb a budov Západočeské univerzity v Plzni a Ostravské univerzity v Ostravě, včetně opatření k nápravě vyplývajících z výsledků kontrolní akce NKÚ č. 94/20 „Kontrola použití individuální dotace na výstavbu Vysoké školy strojní a elektrotechnické v Plzni“, provedené v roce 1994.

Kontrolu provedly v období od května do srpna 2004 skupiny kontrolujících NKÚ z územních odborů západní Čechy, severní Morava a z odboru životního prostředí a zemědělství.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2000 až 2004, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolovanými osobami byly:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“);

Západočeská univerzita (dále jen „ZČU“);

Ostravská univerzita (dále jen „OU“).

Námítky proti kontrolním protokolům nebyly podány.

S e n á t NKÚ (ve složení: Ing. Josef Pohl – předseda, Ing. Jiří Adámek, JUDr. Jan Holeček, Ing. Petr Skála, Ing. Ladislav Zeman – členové) na svém zasedání dne 19. října 2004

s c h v á l i l usnesením č. 04/03/44

k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I.**Úvod do kontrolované problematiky**

Činnost a rozvoj veřejného vysokého školství náleží do působnosti MŠMT jako ústředního orgánu státní správy pro oblast vysokého školství. Ve smyslu rozpočtových pravidel je MŠMT správcem rozpočtové kapitoly č. 333 – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a správcem jím realizovaných programů reprodukce majetku.

Obě kontrolované univerzity – ZČU se sídlem v Plzni a OU se sídlem v Ostravě – jsou veřejné vysoké školy, zřízené zákonem č. 314/1991 Sb., o zřízení Slezské univerzity, Jihočeské univerzity, Západočeské univerzity, Univerzity Jana Evangelisty Purkyně a Ostravské univerzity. Postavení vysokých škol je upraveno zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

Pro ověření stavu přípravy a realizace investiční výstavby v resortu MŠMT byly kontrole podrobeny dvě investiční akce zařazené do programu evid. č. 333 310 – „Výstavba a obnova budov a staveb vysokých škol“, a to výstavba Elektrotechnické fakulty ZČU a výstavba objektů Přírodovědecké fakulty OU. Obě univerzity byly investory kontrolovaných akcí.

Na MŠMT byla kontrola zaměřena na plnění povinností vyplývajících z jeho postavení jako správce programu reprodukce dlouhodobého majetku. Kontrolně ověřována byla řídicí,

kontrolní a metodická činnost MŠMT při přípravě a realizaci kontrolovaných akcí. Posuzována byla rovněž dostatečnost, kvalita a účinnost nástrojů, jakými MŠMT ovlivňovalo, věcně a finančně usměrňovalo činnost obou univerzit a jejich dopad na hospodárnost, účelnost a efektivnost vynaložených prostředků státního rozpočtu.

U kontrolovaných univerzit byla kontrola zaměřena na plnění funkce investora a účastníka programu evid. č. 333 310, na dodržování zákonů o rozpočtových pravidlech republiky a dalších předpisů a pokynů. Kontrole bylo podrobena dodržování právních předpisů při čerpání finančních prostředků státního rozpočtu, zadávání veřejných zakázek, oblast smluvního zabezpečení realizovaných investičních akcí a účelnost a hospodárnost vynaložených nákladů.

V kontrolovaném období let 2000 až 2004 bylo na realizaci výstavby a obnovy budov Elektrotechnické fakulty ZČU a Přírodovědecké fakulty OU ze státního rozpočtu poskytnuto celkem 521 424 tis. Kč.

Na přípravu a realizaci výstavby Elektrotechnické fakulty ZČU bylo v letech 2001 až 2004 vynaloženo celkem 432 801 tis. Kč, z toho 408 874 tis. Kč bylo poskytnuto ze státního rozpočtu formou individuálně posuzovaných investičních výdajů a systémově určených neinvestičních výdajů. Zbývající část ve výši 22 127 tis. Kč tvořily vlastní zdroje ZČU.

Výstavba Přírodovědecké fakulty OU byla realizována s celkovými náklady ve výši 118 671 tis. Kč, z toho byly ze státního rozpočtu poskytnuty systémová investiční a neinvestiční dotace ve výši celkem 110 750 tis. Kč. Zbývajících necelých 8 000 tis. Kč dofinancovala OU z vlastních zdrojů.

Celkový objem finančních prostředků podrobených kontrole činil cca 183 000 tis. Kč, tj. 35 % poskytnutých prostředků.

II.

Nedostatky v činnosti MŠMT

MŠMT jako správce programu nerespektovalo principy programového financování a pochybilo v následujících fázích realizace programu „Výstavba a obnova budov a staveb vysokých škol“.

1. Při zpracování dokumentace programu

Financování výstavby Elektrotechnické fakulty ZČU a Přírodovědecké fakulty OU probíhalo bez schválené dokumentace programu – tzn. bez schválení technicko-ekonomických, věcných, časových a finančních parametrů přípravy, realizace a vyhodnocení programu. Tyto základní určující podmínky byly schváleny v době, kdy výstavba budov obou fakult byla (u ZČU několik měsíců, u OU více než dva roky) dokončena a proběhla kolaudační řízení.

MŠMT zpracovanou dokumentaci programu předložilo v dubnu 2001 ke schválení Ministerstvu financí (dále jen „MF“). Nedostatečně věcně a finančně kvantifikovaná dokumentace nebyla MF schválena. MF dokumentaci vrátilo MŠMT s připomínkami, které měly být do ní zapracovány. MŠMT přepracovanou dokumentaci programu však nepředložilo MF ke schválení, jak mu ukládá § 2 odst. 1 vyhlášky č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

V důsledku rozhodnutí MF o nové koncepci a číselné řadě programů reprodukce majetku ve všech kapitolách státního rozpočtu byl program evid. č. 333 310 nahrazen čtyřmi programy, z nichž kontrolovaných akcí se týká program 233 340 – „Rozvoj a obnova materiálně-technické základny veřejných vysokých škol“. Dokumentace tohoto programu, který v sobě zahrnoval finanční, věcné a časové podmínky financování kontrolovaných akcí, byla schválena až v červnu 2004, a stanovila tak určující podmínky financování a realizace zpětně po jejich dokončení.

2. Při přípravě a realizaci výstavby Elektrotechnické fakulty ZČU

a) Investiční záměr a chybný postup MŠMT při registraci akce

Investiční záměr na výstavbu Elektrotechnické fakulty ZČU schválilo MŠMT v srpnu 2001. Na základě posouzení tohoto investičního záměru byla akce po odsouhlasení ze strany MF zaregistrována. Rozhodnutím o registraci akce byla stanovena účast státního rozpočtu formou individuálně posuzovaných výdajů ve výši 334 873 tis. Kč a systémově určených výdajů ve výši 32 000 tis. Kč. V únoru 2002 předložila ZČU dodatek č. 1 k investičnímu záměru, ve kterém byl navržen způsob financování akce odlišný od schváleného investičního záměru a rozhodnutí o registraci. Dodatek č. 1 k investičnímu záměru vycházel sice ze stejné výše účasti státního rozpočtu, uváděl však souhrn investičních potřeb o více než 90 mil. Kč vyšší, který měl být pokryt vlastními zdroji investora ve výši 27 426 tis. Kč a bankovním úvěrem bez státní záruky ve výši 64 000 tis. Kč.

MŠMT novou registraci akce na základě dodatku č. 1 k investičnímu záměru neprovedlo, přestože tento dodatek obsahoval věcné změny stavby, které zahrnula dokumentace pro stavební povolení jako součást zadávací dokumentace na výběr zhotovitele stavby. MŠMT následně v březnu 2002 vydalo souhlas se zadáním realizace akce v rozporu s údaji obsaženými v rozhodnutí o registraci. Tento souhlas vychází z finančních parametrů uvedených v dodatku č. 1 k investičnímu záměru, které však nebyly zaregistrovány a které představují navýšení investičních potřeb o více než 90 mil. Kč.

b) Chybný postup MŠMT při vydávání rozhodnutí o účasti státního rozpočtu při zahájení akce a v jejím průběhu

MŠMT v celém průběhu výstavby Elektrotechnické fakulty ZČU vydalo pouze dvě rozhodnutí o účasti státního rozpočtu, přestože při výstavbě docházelo k věcným a finančním změnám. Tyto změny stavby však probíhaly bez předchozího souhlasu MŠMT jako správce programu.

V září 2002 vydalo MŠMT jako správce programu první rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce výstavby Elektrotechnické fakulty ZČU, kterým stanovilo bilanci finančních potřeb odpovídající registračnímu listu, tj. bez účasti vlastních zdrojů investora a bankovního úvěru, avšak v rozporu se souhlasem se zadáním realizace akce, který naopak použití těchto finančních zdrojů ve výši 91 246 tis. Kč předpokládal.

MŠMT při rozhodování o výši účasti státního rozpočtu na financování akce nevezalo do úvahy výši finančních potřeb dle uzavřených smluv o dílo. Dle ustanovení § 7 odst. 4 vyhlášky č. 40/2001 Sb. vydává správce programu rozhodnutí na základě posouzení dokumentace zadání veřejné zakázky, návrhu smlouvy o dílo, dokladů o zabezpečení zdrojů financování akce a jiných dokladů stanovených správcem programu. Z uzavřených smluv o dílo vyplývala potřeba investičních zdrojů ve výši 324 628 tis. Kč, tj. o 10 246 tis. Kč nižší, než bylo určeno rozhodnutím o účasti státního rozpočtu.

MŠMT druhé a zároveň poslední rozhodnutí vydalo až dne 28. ledna 2004, tedy v době, kdy část stavby byla již na základě příslušného správního rozhodnutí čtyři měsíce předčasně užívána a zbývající část stavby byla dva dny před stanoveným termínem dokončení.

MŠMT toto rozhodnutí vydalo na základě dodatku č. 2 k investičnímu záměru, který předložila ZČU správci programu v srpnu 2003. Změny uváděné v dodatku č. 2 představují změny oproti původnímu investičnímu záměru, a nikoliv vůči zadávací dokumentaci stavby, která byla spolu s podrobným popisem požadovaných standardů a výkazem výměr rozhodující pro výběr zhotovitele stavby. Ve skutečnosti se tak nejednalo o žádné změny nebo nové skutečnosti, neboť všechny požadavky uváděné v dodatku č. 2 k investičnímu záměru zahrnovala dokumentace pro stavební povolení, která byla součástí zadávací dokumentace pro výběr zhotovitele stavby (investor uváděl změny v legislativě v průběhu přípravy a realizace a požadavky veřejnoprávních orgánů vedoucí ke změnám stavby). **Kontrolou bylo ověřeno, že**

uváděná potřeba změn v rozsahu prací nevedla ke zvýšení nákladů, neboť jejich provedení bylo již zahrnuto v projektu pro stavební řízení a získání stavebního povolení na počátku výstavby.

Dodatek č. 2 dále uváděl nižší účast vlastních zdrojů ZČU o více než 5 000 tis. Kč oproti předchozímu dodatku č. 1 k investičnímu záměru z února 2002 a již vůbec nepředpokládal použití úvěru.

Na základě zadávací dokumentace a předložené nabídky byl v obchodní veřejné soutěži vybrán zhotovitel, se kterým ZČU uzavřela smlouvu na dodávku stavby za nejvýše přípustnou cenu 309 513 838 Kč. Vítěz obchodní veřejné soutěže tak měl za cenu vzešlou ze soutěže dodat dílo, které již zahrnovalo veškeré „nové“ požadavky předtím obsažené v zadávací dokumentaci pro výběrové řízení.

Rozhodnutím ze dne 28. ledna 2004 MŠMT potvrdilo zvýšení celkových investičních nákladů akce o 64 127 tis. Kč na celkovou částku 399 000 tis. Kč, z toho 376 844 tis. Kč individuálně posuzovaných výdajů státního rozpočtu, tj. o 41 971 tis. Kč více, než bylo určeno rozhodnutím ze září 2002. **Tímto rozhodnutím MŠMT akceptovalo nejen rozpočet zpracovaný zhotovitelem na základě přepracované realizační dokumentace stavby, ale současně, v rozporu s právními předpisy, zpětně akceptovalo a legalizovalo všechny změny realizované účastníkem programu bez předchozího souhlasu správce programu v průběhu realizace stavby.**

MŠMT nesplnilo v průběhu přípravy a realizace výstavby Elektrotechnické fakulty ZČU povinnosti stanovené právními předpisy správci programů reprodukce dlouhodobého majetku a správci kapitol státního rozpočtu. MŠMT svojí nedůslednou řídicí a kontrolní činností umožnilo, aby ZČU jako investor realizoval změny stavby a uzavíral dodatky ke smlouvě o dílo, aniž potřeby změn závazných parametrů účasti státního rozpočtu byly předem MŠMT odsouhlaseny v souladu s ustanovením § 7 odst. 6 vyhlášky č. 40/2001 Sb.

Výsledkem změn finančních parametrů stanovených v rozhodnutích o účasti státního rozpočtu bylo navýšení potřeb investičních zdrojů hrazených ze státního rozpočtu o cca 42 mil. Kč a snížení předpokládané účasti jiných zdrojů účastníka programu (vlastní zdroje, úvěr bez státní záruky) o 69,3 mil. Kč. Vlastní zdroje použila ZČU v částce o 5 000 tis. Kč nižší, než předpokládal dodatek k investičnímu záměru z února 2002, bankovní úvěr na financování akce použit nebyl.

Ke zvýšení celkových nákladů stavby hrazených ze státního rozpočtu došlo i přesto, že původní věcný rozsah stavby oproti schválenému investičnímu záměru, který byl registrován ve smyslu vyhlášky č. 40/2001 Sb., se zmenšil, a to v důsledku změn v rozsahu prací vyplývajících z dodatků ke smlouvě o dílo se zhotovitelem a podle přepracované realizační dokumentace stavby.

3. Při přípravě a realizaci výstavby Přírodovědecké fakulty OU

a) Investiční záměr a chybný postup MŠMT při registraci akce

Prvotní záměr z roku 1995 o umístění Přírodovědecké fakulty OU do areálu Fakultní nemocnice s poliklinikou v Ostravě-Zábřehu nebyl realizován. Předpokládané náklady v cenové úrovni roku 1995 na rekonstrukci nemocničních budov pro účely Přírodovědecké fakulty činily 9 240 tis. Kč a neinvestiční náklady celkem 300 tis. Kč.

MŠMT při kontrole NKÚ nedoložilo doklady s uvedením důvodů, pro které tento záměr nebyl realizován.

Jelikož **nedošlo k dohodě MŠMT a Ministerstva zdravotnictví o meziresortním vypořádání majetku Fakultní nemocnice v Ostravě-Zábřehu umožňující využití části objektu pro potřeby Přírodovědecké fakulty, OU se nadále soustředila na využití areálu**

Akademie věd České republiky – Hladnov, kde již výuka Přírodovědecké fakulty v části najatých prostor probíhala. MŠMT v červnu 2000 schválilo stavební záměr výstavby Přírodovědecké fakulty OU. Jednalo se o výstavbu I. etapy univerzitního areálu v lokalitě Slezská Ostrava, a to objektu Přírodovědecké fakulty OU, demolici stávajícího objektu v ulici Chittussiho 10 a rekonstrukci části objektu v ulici Hladnovská 7. V říjnu 2000 vydalo MŠMT rozhodnutí o účelovém určení centrálních zdrojů pro akci „Rekonstrukce a modernizace objektu Chittussiho 10, Sl. Ostrava“, ve kterém stanovilo účast státního rozpočtu ve výši 98 000 tis. Kč na investiční náklady Kč a neinvestiční náklady ve výši 14 863 tis. Kč.

MŠMT v rozporu s vyhláškou č. 40/2001 Sb. vydalo rozhodnutí o registraci akce, aniž požadovalo na OU jako účastníku programu předložení investičního záměru jako základního dokumentu, který věcně a funkčně vymezuje a zdůvodňuje stavbu a určuje časový průběh přípravy a realizace výstavby. Území stavby je přitom velice silně ovlivněno poddolováním a únikem metanu a patří k nejexponovanějším oblastem na území Ostravy. Tyto skutečnosti a s tím související zvolená technologie výstavby respektující nepříznivé vlivy pro umístění stavby se významným způsobem projeví ve vysoké finanční náročnosti výstavby, a to podstatně vyšší, než předpokládal původní záměr z roku 1995.

b) Financování akce

V průběhu realizace akce vydalo MŠMT další dvě rozhodnutí o účasti státního rozpočtu, a to v září 2002 a v prosinci 2002, tj. pět a osm měsíců **po ukončení stavby v dubnu 2002**. Rozhodnutími byla stanovena celková výše účasti státního rozpočtu na **110 750 tis. Kč**. OU se podílela na financování akce z vlastních zdrojů částkou 7 921 254 Kč.

c) Nedostatečné ošetření právních vztahů k majetku, který je zhodnocován z prostředků státního rozpočtu

OU vynaložila více než 8 000 tis. Kč na rekonstrukci posluchárny, kterou má v nájmu od Akademie věd České republiky. Finanční prostředky byly vynaloženy na zhodnocení majetku, ke kterému nemá OU právo hospodaření ani právo vlastnické. Do doby ukončení kontroly nebylo investování prostředků státního rozpočtu do majetku pronajímatele žádným způsobem chráněno. OU užívá předmětné prostory na základě nájemní smlouvy, ve které však není dohodnuta žádná kompenzace na nájemném z důvodu vynaložení prostředků státního rozpočtu, kterými byl majetek pronajímatele zhodnocen.

MŠMT poskytlo OU finanční prostředky na rekonstrukci posluchárny bez toho, že by trvalo na smluvním zajištění ochrany vložených investic.

4. Při výkonu metodické a kontrolní činnosti MŠMT

a) Veřejné vysoké školy jako účastníci programů reprodukce majetku financovaných ze státního rozpočtu mají pro přípravu a realizaci staveb k dispozici „Metodické pokyny pro přípravu a pořizování investičního majetku a pro jeho financování v resortu MŠMT“, vydané MŠMT 14. dubna 1998. V roce 1999 vydalo MŠMT „Změny v metodice financování investic vysokých škol ze státního rozpočtu“, které reagovaly na nové právní předpisy, zejména na zákon č. 111/1998 Sb. MŠMT zpracovaná metodika vychází z dnes již neplatných Zásad MF, které do nabytí účinnosti zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a vyhlášky č. 40/2001 Sb. upravovaly podmínky účasti centrálních zdrojů na financování programů.

MŠMT do doby ukončení kontroly NKÚ tuto metodiku neaktualizovalo, přestože výše uvedené obecně závazné právní předpisy upravující problematiku programového financování reprodukce dlouhodobého majetku nabyly účinnosti již před třemi lety, na počátku roku 2001.

MŠMT tak nevytvořilo účinné nástroje k věcnému usměrňování investorů v resortu školství ani podmínky pro účelné, hospodárné a efektivní vynakládání prostředků státního rozpočtu podle podmínek stanovených zákonem č. 218/2000 Sb.

- b) MŠMT jako správce programu provedlo na kontrolovaných stavbách pouze jednu kontrolu, a to na stavbě Elektrotechnické fakulty ZČU. Kontrolou nebyly shledány nedostatky. Kontrola byla provedena jeden den před datem, k němuž ZČU vypracovala dodatek č. 2 k investičnímu záměru, a nezabývala se důvody, které ZČU uvedla na obhajobu požadavků na zvýšení dotace. MŠMT u OU neprovedlo kontrolu vůbec.

MŠMT tímto postupem porušilo ustanovení § 87 písm. d) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), v platném znění, které mj. stanoví:

„Ministerstvo ...

d) rozděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu z kapitoly školství vysokým školám a kontroluje jejich využití, ...“,

a ustanovení § 39 odst. 1, resp. do 31. 12. 2001 § 40 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., které stanoví:

„Správce kapitoly je odpovědný za hospodaření s prostředky státního rozpočtu a jinými peněžními prostředky státu ve své kapitole.“

MŠMT jako správce programu nesplnilo zákonem stanovenou povinnost a řádně nekontrolovalo hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly státního rozpočtu.

III.

Nedostatky zjištěné u přímých investorů

a) U Západočeské univerzity

- ZČU nedodržela postup stanovený vyhláškou č. 40/2001 Sb. v případech, kdy investor zjistí, že není schopen realizovat stavbu v souladu s vydaným rozhodnutím o účasti státního rozpočtu, neinformovala MŠMT neprodleně o této skutečnosti a ani nepodala neprodleně návrh na změnu rozhodnutí. Změněné rozhodnutí bylo vydáno MŠMT dva dny před termínem dokončení stavby.
- ZČU vypracovala jako podklad pro změnu rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na realizaci akce další dodatek k investičnímu záměru, v němž uvedla jako důvody zvýšení nákladů na realizaci akce změny v legislativě ovlivňující průběh přípravy a vlastní realizace stavby a požadavky veřejnoprávních orgánů na další nezbytné změny stavby. Kontrolou bylo ověřeno, že velká část uvedených změn a požadavků nevedla ke zvýšení nákladů akce, neboť jejich provedení bylo nezbytné již pro získání stavebního povolení.
- ZČU uzavřela se zhotovitelem projektové dokumentace smlouvu, v níž je mj. sjednána odpovědnost zhotovitele projektové dokumentace za vady díla. V průběhu provádění výstavby bylo zhotovitelem stavby konstatováno nejméně ve 30 případech, že projektová dokumentace pro provádění stavby obsahovala chyby, opomenutí a kolize. Celkový objem takto řešených případů představuje úhrnnou částku 2 189 637 Kč, o kterou byla zvýšena cena stavby. ZČU nevyužila možnosti uplatnit náhradu škody podle smlouvy o dílo a nepožadovala na zhotoviteli projektové dokumentace náhradu škody, která vznikla v důsledku chyb a kolizí projektové dokumentace pro provádění stavby.
- ZČU uzavřela se zhotovitelem smlouvu o dílo, v níž bylo mj. stanoveno, že zhotovitel provede a předá dílo podle projektové dokumentace a zároveň provede i takové práce a dodávky, které nejsou v projektové dokumentaci obsaženy, ale které měl zhotovitel na základě své odbornosti a zkušeností předpokládat. V rozporu s tímto ujednáním ZČU přistoupila na zvýšení ceny díla v důsledku dopracování a docenění realizační projektové dokumentace. Další zvýšení ceny díla bylo způsobeno nezbytnými vícepracemi a také nutností řešit chyby projektové dokumentace. Celkově byla cena díla navýšena o 56 514 483 Kč (bez daně z přidané hodnoty – dále jen „DPH“), tj. o 19,2 %.

- ZČU nevyužila možnosti uplatnit sankce za pozdní odstranění vad a nedodělků díla, které jí umožňovala smlouva o dílo se zhotovitelem stavby.
- Při výběrových řízeních na zhotovitele projektové dokumentace a na zhotovitele stavby ZČU nevhodně stanovila kritéria pro výběr nejhodnější nabídky. V dokumentaci o zadání veřejné zakázky nebylo uvedeno, jakým způsobem byla kritéria hodnocena a jaké skutečnosti měly vliv na výši bodového ohodnocení.
- ZČU využívala do doby ukončení kontroly NKÚ (do července 2004) pouze zlomek nově vybudované kapacity, tj. posluchárny a jen malou část seminárních místností, laboratoří, prostor pro vedení fakulty apod., přestože stavba byla dokončena v lednu 2004. Důvodem nevyužívání nových prostor je skutečnost, že nebylo ukončeno výběrové řízení na dodavatele nábytkového vybavení fakulty. Přitom podle investičního záměru a jeho dodatků měly být prostory fakulty plně využívány od února 2004. I po dokončení stavby tak ZČU mj. využívala ke slavnostním příležitostem i jiné prostory, které si pro tyto účely najímala.

b) U Ostravské univerzity

- V průběhu výstavby došlo k výraznému zvýšení ceny oproti ceně vzešlé z obchodní veřejné soutěže. Cena byla celkově zvýšena o 26 314 347 Kč (včetně DPH), tj. o cca 33 % (cena dle smlouvy o dílo činila 80 102 962 Kč, cena konečná 106 417 309 Kč). Důvodem zvýšení ceny byly uznané vícepráce, rozšíření předmětu díla oproti rozsahu stanovenému zadávací dokumentací pro obchodní veřejnou soutěž a dodatečné požadavky investora, např. vybavení nábytkem apod.
- Nedostatky byly zjištěny při zadávání veřejných zakázek. Mezi nejzávažnější porušení patří zejména nevyhlášení obchodní veřejné soutěže na prvotní vybavení nábytkem v ceně 12 460 000 Kč (bez DPH), nevyřazení nabídek uchazečů z hodnocení a následně nevyhlášení uchazečů z důvodu nesplnění podmínek dle zadávací dokumentace.
- Cenová nabídka zhotovitele byla zpracovaná výpočetní technikou v programovém vybavení Callida SW. Při zpracování realizační dokumentace a následné fakturaci byl rozsah prováděných prací uváděn v programu KROS, který obsahuje jiné členění rozpočtových položek, než v jakém byla provedena cenová nabídka podaná ve výběrovém řízení. Uvedené programy obsahují rozdílnou strukturu rozpočtových položek – nelze tedy srovnat výměry a jednotkové ceny jednotlivých položek oceněných v nabídce a fakturovaných v průběhu realizace stavby. Kontrolou bylo zjištěno, že porovnatelné jsou výměry a jednotkové ceny položek fakturovaných a položek rozpočtu k realizační dokumentaci, které byly zpracovány v programu KROS. Porovnatelné nejsou naopak jednotlivé výměry a jednotkové ceny položek z cenové nabídky zhotovitele a rozpočtu, který byl součástí smlouvy o dílo se zhotovitelem stavby.
- OU nedodržovala ustanovení smlouvy o dílo, zejména neodsouhlasovala věcné a finanční rozsahy víceprací (i méněprací) postupem stanoveným smlouvou (tj. ve stavebním deníku, deníku víceprací), nebyl dodržován postup fakturace víceprací (samostatnými fakturami).
- V účetnictví OU byly zjištěny nedostatky spočívající v uhrazení investičních nákladů z neinvestiční dotace ve výši 2 289 005 Kč, nesprávné navýšení majetku OU o částku 197 992 Kč.
- V průběhu realizace akce byly v rozporu s právními předpisy čerpány rozpočtové prostředky v celkové výši 4 863 489 Kč, z toho
 - v rozporu s ustanovením § 11 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), byly čerpány rozpočtové prostředky ve výši 697 217 Kč;
 - v rozporu s ustanovením § 21 zákona č. 218/2000 Sb. byly čerpány rozpočtové prostředky ve výši 4 166 271 Kč.

Finanční prostředky použité v rozporu s právními předpisy představovaly cca 2,6 % z kontrovaného objemu finančních prostředků.

IV. Shrnutí

1. **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v průběhu realizace výstavby Elektrotechnické fakulty Západočeské univerzity a Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity**
 - řádně nevykonávalo řídicí, kontrolní a metodické činnosti, které je jako správce programu reprodukce dlouhodobého majetku povinno zajišťovat;
 - nevytvořilo účinné nástroje a nestanovilo podmínky k věcnému a finančnímu usměrňování činnosti obou univerzit jako přímých investorů;
 - nemělo kontrolu nad průběhem realizace obou staveb, a nemohlo tak uplatnit svoji rozhodovací pravomoc, která mu jako správci programu náleží. Absence kontrolní činnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy byla konstatována již v kontrolní akci NKÚ č. 94/20, kterou bylo prověřeno nakládání s prostředky státního rozpočtu určenými na výstavbu Strojní fakulty Západočeské univerzity, provedené v roce 1994;
 - při registraci akce výstavby Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity nepožadovalo předložení investičního záměru jako základního dokumentu pro věcné, funkční, finanční a časové vymezení stavby;
 - pochybilo při vydání rozhodnutí o účasti státního rozpočtu při realizaci výstavby Elektrotechnické fakulty Západočeské univerzity, když vydalo první rozhodnutí při zahájení akce a druhé jako poslední, kterým zpětně akceptovalo veškeré finanční a věcné změny realizované v průběhu výstavby bez jeho vědomí a předchozího schválení;
 - svojí nečinností umožnilo změny staveb v jejich průběhu bez jeho předchozího souhlasu jako správce programu;
 - neaktualizovalo metodické materiály týkající se pořizování dlouhodobého majetku, které vydalo v letech 1998 a 1999. Tyto metodické dokumenty jsou nepoužitelné vzhledem k účinnosti zákona č. 218/2000 Sb. a vyhlášky č. 40/2001 Sb., které od roku 2001 nově a odlišně upravily pravidla postupu správců programů a účastníků programů při přípravě, schvalování, realizaci a závěrečném vyhodnocování programů i jednotlivých akcí.

2. **Obě kontrolované univerzity jako investoři akcí a účastníci programu výstavby realizovaly změny věcného rozsahu staveb s dopadem na výši finančních prostředků státního rozpočtu bez předchozího souhlasu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Kontrolou bylo zjištěno porušování zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, vyhlášky č. 40/2001 Sb., nedodržování ustanovení smluv o dílo. Ostravská univerzita porušila rozpočtovou kázeň v celkové výši 4 863 488 Kč, tj. v rozsahu cca 2,6 % z kontrolovaného objemu finančních prostředků.**

Chybná a nedůsledná činnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Západočeské univerzity a Ostravské univerzity vedla v konečném důsledku k nárůstu finančních prostředků vynaložených ze státního rozpočtu na výstavbu obou univerzit. Na realizaci výstavby a obnovy budov Elektrotechnické fakulty Západočeské univerzity a Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity bylo v letech 2000 až 2004 ze státního rozpočtu poskytnuto celkem 521 424 tis. Kč, což představuje navýšení oproti původním předpokladům o cca 42 mil. Kč.